

CORUPȚIA VERSUS NEVOIA DE INTEGRITATE

CORRUPTION VERSUS THE NEED FOR INTEGRITY

LA CORRUPTION VERSUS LE BESOIN D'INTÉGRITÉ

Drd. Iuliana PANĂ*
Drd. Dan DINU**

Corupția este privită ca un factor de instabilitate la adresa unei națiuni și ca un pericol pentru securitatea acesteia. Pentru evaluarea corectă a integrității unei persoane, a unui sistem sau a unei organizații, este necesar un sistem de valori și de principii, cu o exprimare simplă, dar și corectă în același timp.

Corruption is perceived as a factor of instability for a nation and a threat for the national security. In order to correctly assess the integrity of a person, system, or organization, a system of values and principles is required, with a simple but also correct expression at the same time.

La corruption est considérée comme un facteur d'instabilité pour un pays et une menace pour sa sécurité. Pour une bonne évaluation de l'intégrité d'une personne, d'un système ou d'une organisation, la création d'un système de valeurs et de principes est nécessaire, avec une expression simple mais correcte en même temps.

Cuvinte-cheie: corupție; integritate; probitate; societate.

Keywords: corruption; integrity; probity; society.

Mots-clés: corruption; intégrité; probité; société.

Corupția poate fi definită ca folosirea necorespunzătoare a puterii încredințate beneficiului personal¹, fiind caracteristică tuturor tipurilor de societate.

Corupția a contribuit la declanșarea crizelor pe timpul Primăverii Arabe, precum și a conflictelor subsecvente acestora. Totodată, corupția este, în viziunea NATO, și factorul determinant care a permis ascensiunea și dezvoltarea unor organizații extremiste violente, cum sunt ISIL sau Boko Haram².

Corupția este privită ca un factor de instabilitate la adresa unei națiuni și ca un pericol pentru securitatea acesteia. Fostul vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, Joe Biden, a menționat faptul că există țări care exploatează corupția pentru a putea exercita influențe nefaste și a pentru

submina independența țărilor vecine, dând ca exemplu situația Ucrainei³.

Pe de altă parte, integritatea este considerată o formă de onestitate și de corectitudine, fiind evaluată prin acuratețea și principialitatea acțiunilor unei persoane.

Integritatea și reducerea corupției sunt două fețe ale aceleiași monede. Cu toate acestea, accentul trebuie să fie pus pe construirea de integritate, deoarece aceasta reprezintă, în opinia noastră, o abordare proactivă.

Manifestări ale integrității și corupției

Revitalizarea integrității s-a concretizat în inițiative ale organizațiilor internaționale, dar și ale statelor lumii. Astfel, în cadrul ONU, a fost înființat Grupul Internațional pentru Combaterea Corupției – *International Group on Anti-Corruption* – OECD a înființat Comitetul de Asistență pentru Dezvoltare – *Development Assistance Committee* – iar, la inițiativa unui grup de state, a luat ființă Grupul de State Împotriva Corupției – *Group of States Against Corruption* – GRECO, care acționează la fel ca și

***Ministerul de Finanțe**

e-mail: iulianaka@yahoo.com

****Ministerul de Finanțe**

e-mail: dan_dinu2000@yahoo.com

semnării Convenției OECD împotriva mituirii funcționarilor publici străini în tranzacții. În plus, OCDE oferă expertiză în promovarea celor mai bune practici în domeniul eticii sectorului public atât în țările membre, cât și în alte state din lumea întreagă.

Noțiunea de integritate are o sferă vastă, respectiv: „însușirea de a fi integru; cinste, probitate; incoruptibilitate”; „este un concept care vorbește despre acțiuni consecvente, conform valorilor, metodelor și elementelor de măsură, precum și de raportare la principii și așteptări care pot fi verificate prin rezultate”.

În etică, integritatea este considerată atât onestitate, cât și corectitudine și este evaluată prin acuratețea acțiunilor cuiva. Așadar, integritatea este opusul unor metehne, cum ar fi: inconsecvența, ipocrizia sau falsitatea. Integritatea exprimă virtuțile, trăirile și aplicarea convingerilor, fără discrepanțe între afirmații și exemplul trăirii personale.

Originea cuvântului „integritate” derivă din adjectivul latin „integer” (întreg, complet), iar în acest context se referă la totalitatea calităților unui individ, exprimate prin onestitate și prin consecvență de caracter. Când cineva face aluzie la lipsa de integritate a altei persoane, acea persoană se erijează într-un judecător care consideră că deține aceste calități pe care le implică „integritatea” și, ca atare, judecata lui/ei este un act, în conformitate cu propriile convingeri și cu valorile pe care pretinde că le posedă și le practică în acel moment.

Pentru evaluarea corectă a integrității unei persoane, a unui sistem sau a unei organizații, este necesar un sistem de valori și de principii, cu o exprimare simplă, dar și corectă în același timp. Lipsa unui sistem de valori și de principii poate devia în afirmații abstracte, care pot fi foarte ușor interpretate greșit de către oricine. Sistemul de valori și de principii generate de mințile umane este validat numai în timp și are un proces de ajustare și de revizuire determinat de rezultatele obținute. Această afirmație nu anulează nicidecum nevoia unui sistem de principii și de valori, deoarece lipsa unui astfel de aranjament promovează invariabil inconsecvența și confuzia.

Probitate, termen întâlnit în definirea integrității, exprimă „cinste, corectitudine, incoruptibilitate, integritate, lealitate, onestitate”.

Tot un termen regăsit în definirea integrității este acela de incoruptibilitate, care transmite ideea de a nu putea fi corupt.

Fenomenul de integritate este într-o totală antiteză cu fenomenul de corupție. Astfel, putem defini corupția din punct de vedere etimologic, cuvântul corupție provine din latinescul *corruptio*, – *onis* și din limba franceză (*corruption*), însemnând comportamentul unui funcționar care, în schimbul banilor sau al altor foloase necuvenite, tranzacționează atributele funcției pe care o deține. La accepțiunea de mai sus, în concept mai intră „depravarea, abdicarea de la cinste sau de la datorie”.

Din punct de vedere politic, social, juridic, economic, corupția apare în societate la toate nivelurile, astfel încât, din cauza „formelor de manifestare și consecințelor sale”, ea „pare să fie indisolubil legată de evoluția și de transformările pe care le cunoaște orice societate umană”⁴.

Corupția se manifestă în toate domeniile. De exemplu, Compania Siemens a fost acuzată că a mituit cu aproape 70 de milioane de euro diferiți oficiali greci pentru câștigarea unuia dintre cele mai bănoase contracte, modernizarea vastei rețele de telefonie a Greciei, la sfârșitul anilor '90. Compania germană Adidas a fost acuzată că a mituit baschetbaliști tineri și antrenori din SUA să vină la universitățile americane pe care le sponsorizează. Recent, șapte companii, printre care producătorul german de software SAP, au fost acuzate de fapte de corupție pentru câștigarea unor contracte guvernamentale în Africa de Sud⁵.

Din punct de vedere juridic, majoritatea țărilor au politici anticorupție înglobate în legislația lor de mulți ani și le aplică din ce în ce mai riguros. O parte dintre ele au semnat Convenția ONU împotriva corupției și multe au semnat, de asemenea, Convenția anticorupție a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)⁶.

Corupția se află pe primul plan al preocupărilor organizațiilor internaționale, una dintre acestea fiind chiar NATO. Ca urmare a percepției corupției ca un element care afectează securitatea fiecărui Aliat în parte, dar și a Alianței Nord-Atlantice, ca întreg, a apărut programul de consolidare a integrității, care s-a concentrat, cu preponderență, pe aspectele legate de riscurile corupției în domeniul apărării și pe sprijinirea programelor naționale existente în domeniul combaterii corupției.

La Summitul NATO de la Varșovia a fost menționat explicit faptul că sectorul apărării și securității este în mod cert afectat de corupție. Faptul că NATO a înțeles să sprijine efortul internațional de luptă împotriva corupției și să dezvolte acele activități practice, care ajută statele membre ale Alianței, arată că efortul de combatere a corupției trebuie să fie unul coordonat atât la nivel național, cât și la nivel internațional, în funcție de posibilitățile și de limitele de acțiune ale fiecăruia.

Discuția despre corupție în România nu este nouă. În raportul privind situația din România, pe anul 2013, intitulat „Practici în materie de drepturile omului”, elaborat de Biroul pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă al Departamentului de Stat al SUA, se menționează: „Corupția instituțională rămâne o problemă răspândită care afectează toate structurile societății. Discriminarea socială sistematică împotriva romilor afectează accesul acestora la o educație adecvată, la locuințe, la servicii medicale și la oportunități de muncă”⁷.

Potrivit unui raport al Ernst&Young, din 2018, fenomenul cunoaște o extindere continuă în Europa, de la nord la sud, țara noastră situându-se undeva pe la mijlocul clasamentului, în timp ce țările nordice înregistrează cel mai scăzut procent.

Sondajul realizat de Earst&Young, în anul 2018, plasează România printre statele care au avut un impact important în lupta anticorupție prin măsurile luate, fiind menționată Direcția Națională Anticorupție ca principal motor în această direcție⁸.

Raportul Grupului Verzilor din Parlamentul European, intitulat „Costurile corupției în UE”, arată că, la nivel național, pagubele produse de corupție, în cazul PIB-ului statelor membre, pornesc de la 15,6%, în România (38,6 miliarde de euro), până la 0,76%, în Olanda (cu toate acestea, atingând 4,5 miliarde de euro, cu Italia având un record în termeni absoluți, pierzând 236,8 miliarde de euro anual, din cauza corupției, Franța este pe locul doi, cu o pierdere anuală de 120,2 miliarde de euro anual, din cauza corupției, iar în Germania se înregistrează o pierdere anuală de 194 de miliarde de euro)⁹.

România este citată pe primul loc, deoarece, din punctul de vedere al autorilor, raportul dintre PIB și valoarea estimată a corupției este cel mai nefavorabil din Europa, întărind deci mesajul general binecunoscut, la Bruxelles, de „țară săracă

și coruptă”. De exemplu, dacă în clasamentul general, în termeni absoluți, valoarea corupției din Italia este enormă, ea reprezintă doar o „gaură” de 13% din PIB¹⁰.

Să nu uităm că România se situează încă în sfera schimbărilor politico-legislative, fiind o societate în care schimbarea se vede aproape cu ochiul liber, fără a fi nevoie de argumente, indiferent că este vorba despre atitudini sau comportamente. Într-o Europă pe zi ce trece mai consacrată, România cunoaște multiple forme ale fenomenului de corupție. Stilurile de viață se diversifică, iar o categorie a populației devine mai educată sau poate doar mai dornică de putere, astfel diferențiindu-se de restul societății.

Lumea politică, aproape în fiecare moment, cunoaște schimbări majore, iar partidele nu par a rezista prea mult în aceeași structură.

Corupția nu poate fi eradicată peste noapte. În permanență, va exista cel puțin o tentație de a eluda sau de a scurtcircuita procedurile normale, stabilite de către stat sau de către comunitate, în ansamblul ei. La ora actuală, tendința generală este de a stopa trendul ascendent al corupției, de a găsi metode și moduri de acțiune care să conducă la conștientizarea faptului că un act de corupție afectează toată societatea în ansamblul ei, afectează mecanismele statului prin care acesta asigură securitatea și bunăstarea propriilor cetățeni.

În același timp cu eforturile de reducere a corupției, este necesară și o campanie foarte serioasă prin care să se construiască o integritate bazată pe un sistem de valori comune ale statului și ale societății, care să nu poată fi interpretate sau adaptate în funcție de interesele unei singure persoane sau ale unui grup restrâns de persoane.

Concluzii

Integritatea și combaterea corupției sunt fețe complementare ale aceleiași monede și subliniem încă o dată nevoia ca cele două componente să fie promovate în același timp, având aceeași greutate, absența uneia dintre ele ducând-o pe cealaltă în desuet.

Promovarea unui sistem de valori care să rezulte din creșterea rezilienței membrilor societății în fața corupției va trebui să fie un efort conjugat al întregii comunități, va trebui să se desfășoare încă de pe timpul procesului de educare a generațiilor tinere, concomitent cu conștientizarea de către

membrii adulți ai comunității a faptului că trecerea cu vederea, chiar și a unor forme banale de corupție, tinde să șubrezească întregul concept de combatere a corupției și realizarea unei societăți bazate pe integritate, pe încredere și pe onestitate. Membrii comunității trebuie să perceapă acest fapt ca pe un lucru necesar pentru ca societatea să poată progresa.

În concluzie, combaterea corupției nu este apanajul doar a unei părți a societății, ea trebuie conștientizată și aplicată de către societate în ansamblul său, deoarece dacă o faptă de corupție nu afectează în mod direct pe un anumit membru al societății, acel cetățean va simți, în mod indirect, efectele actelor de corupție împreună cu societatea al cărei membru este.

NOTE:

1 J.J. Senturia, *Encyclopaedia of Social Sciences*, vol. VI, 1993, redă definiția tradițională a corupției: ”The misuse of public power for private profit”.

2 *Corruption and conflict: hand in glove*, <https://www.nato.int/docu/review/2018/Also-in-2018/corruption-and-conflict-hand-in-glove-nato-defense-security/EN/index.htm>, accesat la 13.02.2019.

3 Joe Biden, *Lupta împotriva corupției este pur și simplu patriotism. Corupția este o altă formă de tiranie, un pericol pentru siguranța națională*, <http://freedomhouse.ro/stiri/watchdog/item/327-biden-patriotism>, accesat la 12.02.2019.

4 Mihai Hotca, *Cauze, efecte și remedii*, 2017.

5 „Globalizarea a devenit un motor pentru corupție în Germania. De la Adidas la Siemens și Daimler – lunga spirală a corupției prin care marile companii germane își cumpără succesul”, *Ziarul Financiar*, <https://www.zf.ro/business-international/globalizarea-a-devenit-un-motor-pentru-coruptie-in-germania-de-la-adidas-la-siemens-si-daimler-lunga-spirala-a-coruptiei-prin-care-marile-companii-germane-isi-cumpara-succesul-16745470>, accesat la 13.02.2019.

6 „Studiu îngrijorător despre corupția din România. Toți românii sunt afectați”, revista *Capital*, 18.12.2018, <https://www.capital.ro/studiu-ingrijorator-despre-coruptia-din-romania-toti-romanii-sun.html?PageSpeed=noscript&page=2>, accesat la 10.02.2019.

7 *Raport SUA: România are probleme cu corupția și există ingerințe politice în justiție*, <https://www.caleaeuropeana.ro/raport-sua-romania-are-probleme-cu-coruptia-si-exista-ingerinte-politice-in-justitie/>, accesat la 02.02.2019.

8 *Integrity in the spotlight*, https://fraudsurveys.ey.com/media/1627/global_fraud_survey_2018.pdf, accesat la 12.02.2019.

9 *The Costs of Corruption Across the EU*, <https://www.greens-efa.eu/files/doc/docs/e46449daadbfebc325a0b408bbf5ab1d.pdf>, accesat la 11.02.2019.

10 *Integrity in the spotlight*, https://fraudsurveys.ey.com/media/1627/global_fraud_survey_2018.pdf, accesat la 12.02.2019.

BIBLIOGRAFIE

Hotca Mihai, *Cauze, efecte și remedii*, 2017.

Senturia J.J., *Encyclopaedia of Social Sciences*, vol. VI, 1993.

Corruption and conflict: hand in glove, <https://www.nato.int/docu/review/2018/Also-in-2018/corruption-and-conflict-hand-in-glove-nato-defense-security/EN/index.htm>

„Globalizarea a devenit un motor pentru corupție în Germania. De la Adidas la Siemens și Daimler – lunga spirală a corupției prin care marile companii germane își cumpără succesul”, *Ziarul Financiar*, <https://www.zf.ro/business-international/globalizarea-a-devenit-un-motor-pentru-coruptie-in-germania-de-la-adidas-la-siemens-si-daimler-lunga-spirala-a-coruptiei-prin-care-marile-companii-germane-isi-cumpara-succesul-16745470>

Biden Joe, *Lupta împotriva corupției este pur și simplu patriotism. Corupția este o altă formă de TIRANIE, un pericol pentru siguranța națională*, <http://freedomhouse.ro/stiri/watchdog/item/327-biden-patriotism>

Raport SUA: România are probleme cu corupția și există ingerințe politice în justiție, <https://www.caleaeuropeana.ro/raport-sua-romania-are-probleme-cu-coruptia-si-exista-ingerinte-politice-in-justitie/>

„Studiu îngrijorător despre corupția din România. Toți românii sunt afectați”, revista *Capital*, 18.12.2018.

Integrity in the spotlight, https://fraudsurveys.ey.com/media/1627/global_fraud_survey_2018.pdf

The Costs of Corruption Across the EU, <https://www.greens-efa.eu/files/doc/docs/e46449daadbfebc325a0b408bbf5ab1d.pdf>

www.caleaeuropeana.ro

www.capital.ro

fraudsurveys.ey.com

freedomhouse.ro

www.greens-efa.eu

www.nato.int

www.zf.ro